

FĂRĂ TABU

Buletin informativ

Nr. 9 (106), septembrie 2010

Din cuprins:

Interviu cu Sandu Coica, Președintele Consiliului Național al Tineretului din Moldova.....	1
O nouă ședință de coordonare a activităților Y-PEER	2
Scrisoare la psiholog. . .	4
Inițiativă comunitară.	5
Cine este „Parlamentul Tinerilor” în Republica Moldova?	5
Istории umane	6
Educatorii de la Egal la Egal răspund la întrebările tinerilor despre sănătatea reproductivă	7
Oportunități, anunțuri .	8

Interviu cu Sandu Coica, Președintele Consiliului Național al Tineretului din Moldova:

**„Dacă vrei să ai succes,
scapă de lene și urmează-ți visele!”**

Sandu, cunoaștem că faci un lucru deosebit în ceea ce privește voluntariatul și lucrul cu tinerii, fiind și președintele Consiliului Național al Tineretului din Moldova (CNTM). Care este misiunea Consiliului Național al Tineretului din Moldova și rolul tău în gestionarea acestor organizații?

Consiliul Național al Tineretului din Moldova (CNTM) este o organizație umbrelă care cuprinde, la moment, 38 de organizații de tineret. Organizațiile noastre Membre au diferite domenii de activitate: voluntariat, antrenoriat, asistență tinerilor cu dezabilități, mod sănătos de viață, organizații studențești etc. Astfel CNTM ar trebui să fie reprezentativ pentru toate aceste organizații pentru a putea promova, cu adevărat, interesele sectorului de tineret. Pornind de la aceasta, prioriti-

tățile strategice ale noastre sunt destul de vaste. Nu e cazul, probabil, să le descriu pe toate aici, căci, cu siguranța ar ocupa mai mult de jumătate din spațiul dedicat interviului. Aș invita mai degrabă cititorii să ne viziteze site-ul unde pot găsi toată informația relevantă – www.cntm.md.

Cât ține de mine, dețin o poziție ce presupune, în primul rând, foarte multă responsabilitate și dedicație, dar desigur este și o onoare a fi Președintele CNTM-ului.

Care este istoria ta? Cine au fost cei care ți-au fundamentat încrederea în sine? Cum ai reușit să te afirmi printre alți tineri și să-ți atingi scopurile?

Îmi vine greu să dau nume concrete, dat fiind faptul că, atât în cazul meu, ca și în cazul majorității persoanelor, probabil, formarea mea ca personalitate a fost influențată de

mai multe persoane. Unele, lăsându-și amprente mai adânci, altele – mai superficiale. Însă cu siguranță contribuția părinților și a educației oferită de ei este inestimabilă. Având această bază a educației din familie am început să-mi realizez visele și aspirațiile. Astfel mă pasiona, în general, sectorul de tineret, voluntariatul, activismul civic, de aceea am început să mă manifest în acest domeniu. Orice făceam, încercam să fac bine și probabil ascensiunea mea se datorează și succesorilor ce nu au întârziat să apară. În sectorul asociativ am început să mă implic de la 12 ani, în cadrul Organizației Scouților. Astfel, am participat la mai multe activități care au contribuit la dezvoltarea mea. Începând 2002, cu mai mulți prieteni și colegi am fondat Centrul Tânărului Jurnalist din Moldova (CTJM), unde am activat o perioadă. Ulterior,

O nouă ședință Y-PEER

La 20 septembrie a avut loc cea de-a patra ședință a echipei de coordonare a activităților Y-PEER în urma căreia 17 tineri activi și puși pe fapte bune au elaborat planul de activități pentru luna octombrie și noiembrie 2010. Grupurile de teatru social și-au propus distribuirea broșurilor, organizarea flash-moburilor, refresh-trainingurilor la nivel regional și național, precum și alte activități care au drept scop informarea tinerilor despre sănătatea reproductivă. Discuțiile s-au axat pe sesiunile informative desfășurate în taberele de vară și cât de utile au fost sesiunile de refresh în fiecare raion pentru echipele de teatru social. S-a discutat intens și despre necesitatea informării concomitente a profesorilor din diferite instituții de învățământ.

În cadrul rețelei, Y-PEER-ii au dat dovadă de multă forță de muncă și sete de realizări frumoase.

La final, Ana Susareno, reprezentantul Y-PEER, a evaluat conferința într-un mod deosebit, oferindu-i fiecărui membru ocazia să-și expună părerea despre evoluția rețelei. Tinerii au întâmpinat

greutăți când au fost rugați să-și acorde note. Concluzia la care au ajuns tinerii este necesitatea de a-și îmbunătăți performanțele și de a depune eforturi mai mari pentru realizarea obiectivelor propuse.

În lunile ce urmează, Y-PEER-ii își propun organizarea campaniei PRO-sănătatea și activism proeminent în cadrul Festivalului de Teatru Social.

*Autor: Sergiu Vatamaniuc
Jurnalist Y-PEER*

Două membre active a rețelei Y-PEER Moldova în Bulgaria

În perioada 5-9 septembrie 2010, în Pravets Bulgaria, a avut loc trainingul "Project development and management" la care au participat Elena Cechină și

Elena Barbaiani, membri ai Rețelei de Educatori de la Egal la Egal din Republica Moldova. Împreună cu alți 40 de participanți din peste 20 de țări, tinerele au

învățat tehnici de a scrie corect un proiect, de a dezvolta ideea acestuia și de a gestiona activitatea acestuia.

În mod tradițional oricărui eveniment multicultural, organizatorii trainingului au pregătit o seară în care participanții își reprezintă locul de baștină. Deși aveau doar câteva ore la dispoziție pentru a ilustra celorlalți specificul poporului său, participanții au recurs la esența folclorului, la tradiții și suveniruri.

Pe parcursul celor câteva zile, tinerii au aflat o mulțime de lucruri interesante și utile activității lor de mai departe, au cunoscut alți membri Y-PEER, astfel lărgindu-și cercul de prieteni. Trainingul organizat în Bulgaria i-a ajutat pe tineri să se apropie între ei, să fortifice aceste relații. Ei au realizat că: "Să formezi o echipă e doar începutul /Să rămâi împreună e progresul / Să lucrezi împreună e succesul".

*Autor: Victoria Colesnic
Jurnalist Y-PEER*

▶ prin 2006 am început să mă implic mai mult în cadrul Consiliului Național al Tineretului din Moldova (CNTM), inițial, ca simplu voluntar, apoi am ajuns să fiu Președinte. Cam asta ar fi istoria mea pe scurt.

Ce apreciezi tu la tinerii din Moldova, prin ce se deosebesc ei de alți tineri?

De multe ori mi se adresează întrebarea asta și trebuie să recunosc că nu este una din preferatele mele. Oricum, dacă tot suntem la rubrica "fără tabu", ar trebui să răspund, nu? Personal nu văd nici o deosebire între tinerii de la noi și tinerii din alte țări. Nu suntem noi mega-deștepti și superiori lor. La rândul lor, nici ei nu sunt cu ceva mai buni ca noi. Tinerii, indiferent de țară, sunt diferiți. Trăim într-o societate globalizată, diversă și multiculturală. Astfel, ar trebui să fim cât mai toleranți și să înțelegem că avem foarte mult de învățat unii de la alții. Dacă e să vorbesc de tineri în general, la generațiile actuale apreciez cel mai mult capacitatea lor de a rezolva problemele prin dialog, de a depăși orice conflicte, pe căi pașnice, capacitatea lor de comunicare propriu-zisă. Chiar dacă pare simplu la prima vedere, dar în jurul nostru sunt o mulțime de exemple care arată clar că generațiilor în vârstă, cu regret, le lipsește, de obicei, această capacitate elementară.

Ce ar trebui să facă un tânăr sau ce capacități trebuie să dețină pentru a deveni un tânăr de succes?

Să scape de lene, să întreprindă eforturi sporite de a se desprinde de TV, jocuri la calculator și alte pierderi inutile de timp și să-și urmeze cu adevărat visele. Zi de zi, orice ar face, să întrezărească finalitatea în ceea ce face. Să se concentreze la ceea ce vrea, să realizeze și să întreprindă măsuri concrete în

direcția respectivă. Desigur, cel mai important, să nu uite niciodată să viseze... să viseze liber, necondiționat, rebel și romantic

Cît de dificil, în opinia ta, îi este unui tânăr să se încadreze în câmpul muncii și ce/cine l-ar putea ajuta ?

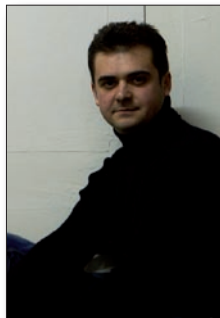
La moment, cu regret, trebuie să recunosc că lipsesc mecanisme și politici viabile, eficiente de angajare a tinerilor. La modul practic, totul se reduce doar la organizarea câtorva târguri a locurilor de muncă și atât. În rest, nu sunt facilități fiscale sau de alt ordin pentru agenții economici care angajează tinerii, nu sunt nici un fel de stimulente pentru tinerii proaspăt angajați etc. Însă pe de altă parte, trebuie să recunosc că există oferte de muncă, de multe ori, însă tinerii având pretenții exagerate. Deseori, cu părere de rău, tinerii doresc salarii exagerate chiar din start, neavând experiență de muncă și pe alocuri studii adecvate.

Cât de dificil este să lucrezi cu tinerii și ce te ajută să eviți barierele de comunicare în lucrul cu ei?

Nu este dificil de a lucra cu tinerii. Mai mult, sunt de părere că e mai simplu să lucrezi cu ei decât cu adulții. De cele mai multe ori, tinerii sunt mai flexibili, mai deschiși spre inovații, mai idealști, de aceea acceptă provocările. Aceasta face lucrul, în sectorul de tineret, mult mai interesant și în evoluție permanentă. Iar dacă e să mă refer la ce mă ajută cu ei, cred că cel mai mult mă ajută faptul că sunt și eu tânăr, astfel comunicăm mult mai simplu și ușor, iar de multe ori ideile noastre coincid.

Care dintre realizările tale o consideri cea mai de succes? De ce?

O fi ele mai multe. Mi-e greu să aleg acum una singură. Cred că la fiecare etapă a vieții realizările diferă și-ți impui noi și noi standarde. Cred că cea mai recentă realizare o consider depășirea anului 2008 cu succes. Acest an a fost pentru mine foarte intens. Făceam în paralel două studii de masterat, unul în Chișinău și altul la București, astfel fiind nevoit să fac foarte des naveta. Pe lângă asta mai și munceam. Eram (de fapt mai și sunt) directorul unei Agenții de Consultanță – o muncă care presupune multă responsabilitate, atenție, concentrare și desigur dedicație. Unde mai pui că eram membru al Biroului Executiv al CNTM. Deci, concomitent aveam „pe cap” patru direcții în care trebuia să rup, unele dintre ele (poziția de membru de Birou la CNTM și Masteratul de la București) presupunând și multe deplasări. Dar nu regret nimic din toate astea. A fost o perioadă abso-

Nume: COICA Sandu

Anul și data nașterii:

1 Martie 1984

Localitatea de origine:

Chișinău

Semn zodiacal: Pești

Cartea preferată: "În căutarea oii fantastice" de Haruki Murakami, la moment, preferințele s-ar putea schimba

Studii: master în Bănci și

Burse de Valori (USM), Management Politic (București)

Motto: încă nu l-am definitivat, lucrez la el :)

Ești implicat într-o relație? Nu

lut fantastică de care mi-aduc aminte, de fiecare dată, cu plăcere și satisfacție.

Cum poate contribui un tânăr, în zilele noastre, la dezvoltarea societății?

Aici nu cred că e vorba de multă filozofie sau de eforturi supra-umane. Cum am mai zis, important e să aibă un vis și să contribuie activ la realizarea acestuia, să scape de pasivitate. Realizându-și visul, cu siguranță va aduce și o contribuție majoră societății. Consider că pasivitatea și indiferența sunt cele mai grave probleme ale noii generații. Progresul și evoluția societății noastre sunt, deseori, în stagnare ca urmare a acestor fenomene. Cunoscut mulți tineri care, indiferent de obstacole, au avut îndrăzneală să meargă înainte. Acum fie conduc afaceri de succes în domenii diverse, fie au poziții cheie într-un șir de instituții importante. Astfel aducându-și aportul la o dezvoltare durabilă.

Care e deosebirea dintre un tânăr care face voluntariat, de unul care nu are o asemenea experiență?

Da, în mod sigur se deosebesc. În primul rând, deosebirea majoră constă în experiența pe care o dobândește oricine face voluntariat. După care, nu putem ignora oportunitățile de care poate beneficia: cunoștințe noi, abilități de lucru în diverse domenii, participare la activități interesante, atât la nivel național cât și internațional etc. Nu vreau să ignor și dezvoltarea spiritului civic care are loc inconștient pentru cei ce fac voluntariat, acest spirit civic, ulterior, motivându-i să realizeze și mai multe.

Care este mesajul tău către tinerii noștri?

Aș îndemna toți tinerii să fie cât mai activi, să scape de complexe și inhibiții și să îndrăznească a tinde spre aspirațiile pe care le au.

Interviu Realizat de Anna Susarenco

Întrebări Fără Tabu:

Cum îți amintești de prima ta experiență sexuală?

Zămbind.

Ce înseamnă pentru tine familia?

În opinia mea, familia este cel mai de preț și inestimabil lucru pe care îl are fiecare din noi.

Consideri că femeia și bărbatul trebuie să fie egali?

E o întrebare cu multe „excepții” și mult contează felul în care o interpretăm. Însă, ca idee generală și în majoritatea cazurilor din viața cotidiană, consider, că semnul egalității între bărbați și femei este unul potrivit.

Ce părere ai despre educația sexuală, crezi că este necesară tinerilor? De ce?

Absolut necesară!

Singurătatea în adolescență

”Mă simt atât de singură. Nimeni nu mă înțelege. Toți mă ignoră.” Aceasta a fost destăinuirea unei bune prietene, în timp ce reveneam acasă de la ore. Inițial, am crezut că aceste cuvinte sunt rezultatul unui eșec sau a unei dezamăgiri, dar mi-am dat seama că la moment nu-i lipsește absolut nimic, iar faptul că este foarte comunicabilă și sociabilă sunt doar două din calitățile ei cele mai pronunțate. De fapt, singurătatea este un sentiment care derivă din interior, iar atunci când se îmbolnăvește sufletul, ai senzația că nu faci parte din această lume, că ești exclusă. Atunci nu-ți rămâne decât să te izolezi, ignorând tot ce se întâmplă în jurul tău. Uneori, am impresia că acest secol al multiplelor descoperiri și dezvoltării noilor tehnologii informaționale au ca rezultat îndepărtarea indivizilor, în special a adolescenților care își petrec multiple ore din viața lor în fața calculatorului.

Rețelele de socializare sau jocurile video ne creează un nou mediu, dar unul virtual. Acum pozele sunt cele care iau locul întâmplărilor, survenirilor sau discuțiilor „face to face” cu prietenii sau apropiații noștri.

Și totuși, în cazul în care ne confruntăm cu o problemă importantă și nu avem cu cine o discuta, ce facem? Ne izolăm în lumea virtuală, a pozelor sau a propriilor gânduri? Atunci singurătatea devine sinonimă cu veșnica așteptare, fiindcă din sentimentul de frică, de a nu divulga prea multe, agravează și mai mult starea noastră emoțională.

Dragi cititori, ce credeți voi? Cum este mai bine de procedat în asemenea situații?

Aștept răspunsurile voastre la ypeermoldova2010@gmail.com

Rubrică îngrijită de Nadejda Ursu, jurnalist Y-PEER

Sfaturile unui licean pentru liceeni

Și iată că vara minunată a plecat, lăsând pe chipul fiecăruia o tristețe, totodată și o bucurie, se începe școala, ne vom revedea colegii și profesorii.

Pentru unii începe o nouă etapă în viața lor – liceul, care nu întotdeauna te primește cu „brațele deschise”. Viața liceanului nu este mereu în culori roze, are și unele obstacole, mai ales faptul că suntem adolescenți, mereu în căutare de sine, important e să ai încredere în tine. Tezele, temele pentru acasă și romanele care trebuie citite încep să ne streseze, astfel mulți elevi își găsesc diverse activități mai interesante după cum consideră ei.

Recent vizionam filmul „Liceeni” apărut în 1985 sub regia lui Nicolae Corjos. Este un film care prezintă viața din liceu, viața unui licean și primele sentimente de dragoste ce apar în adolescență. Printre actori se numără Ștefan Bănică jr., Oana Sârbu, Ion Caramitru, Tamara Buciuceanu. Urmărind filmul îmi dau seama cât de mult s-au schimbat oamenii, generațiile, viața de licean.

Totuși, viața de licean este frumoasă, cu noi surprize și emoții care merită trăite la maxim, iar amintirea lor va rămâne mereu pecetluită în memoria noastră ca cele mai frumoase clipe.

Pentru a fi un licean exemplar ține cont de următoarele reguli:

Nu te culca mai târziu de ora 22:00

În mod normal omul are nevoie de opt ore de somn ca să arate bine și să gândească productiv.

Pune-ți la treabă subconștientul

După o zi întreagă de învățat și luat notițe, este preferabil să te întorci acasă și să te relaxezi. Fă o pauză de o oră, pe care o vei acorda propriei persoane. După această perioadă de „offline”, vei reuși să "absorbi" mai multe informații și vei avea un randament mai mare în ceea ce îți propui să faci.

Organizarea și revizuirea notițelor este importantă înainte de a merge la culcare. În acest fel, subconștientul tău va "acumula" mai multe idei, pe care le va "depozita" în memorie, pentru a doua zi.

Atitudinea pozitivă

Adesea, se spune despre oameni că, fie că văd jumătatea plină a paharului, fie pe cea goală. Atunci când înveți, păstrează-ți mintea deschisă și renunță la atitudinea pesimistă și depresivă impusă de jumătatea goală a paharului. Studenții au obiceiul de a percepe temele pentru acasă, testele și studiul cu o atitudine negativă. Totuși rezultatele satisfăcătoare în acest domeniu te vor ajuta să ajungi cu un pas mai aproape de cariera la care visezi și pe care ți-o dorești.

Alimentează-te inteligent

Afirmația "Ești ceea ce mănânci" conține foarte mult adevăr. Ca atare, cu o noapte înainte de un examen, nu începe să te îndopi cu mâncare nesănătoasă, gen fast-food sau snack-uri. De asemenea, prea mult zahăr îți poate "încețoșa" creierul și te va face să te simți obosit în ziua examenului. În schimb îți va face foarte bine o porție cât mai mare de fructe și legume.

Rubrică îngrijită de Daniela Timofii
Jurnalist Y-PEER

• INIȚIATIVĂ COMUNITARĂ •

Noi succese ale Clubului de Teatru Social din Cuhnești, Glodeni

La etapa actuală, traficul de ființe umane reprezintă una din cele mai stringente probleme cu care se confruntă întreaga populație a globului pământesc. Începând cu copiii, până la cei mai bătrâni, toți sunt afectați sau pot cădea ușor pradă acestui îngrozitor fenomen.

Acolo unde presa scrisă, televiziunea sau radioul pătrund cu greu în conștiința oamenilor, acolo unde populația este mai neajutorată, acolo, trebuie să ne unim puterile pentru informarea și protejarea ei. Un asemenea eveniment informativ a avut loc în data de 19 septembrie, curent în orașul Sângerei. Festivalul Traficului de ființe umane a fost organizat de organizația Medicii Lumii în parteneriat cu ATES și SOTIS, (organizații ce se ocupă cu problemele tineretului). Eveniment la

care am fost invitați și noi, membrii Clubului de teatru social „AntiVirus” pentru a prezenta piesa „Viața e o luptă, deci ... Te luptă”. Informațiile prezentate, tomboala, concursurile, cât și piesa noastră, au avut succes la public, mesajul nostru a fost recepționat cu succes, fapt care ne-a bucurat foarte mult.

În pofida timpului de afară, în sală am observat mulți tineri, chiar și copilași, care pe lângă informația primită, au putut să se distreze pe măsură la concursurile organizate, iar la sfârșit au primit premii sau dulciuri. La încheierea festivalului a fost organizat un picnic, care avut un efect pozitiv pentru noi participanții, pentru că am avut ocazia să comunicăm, să ne împrietenim și să facem schimb de experiență cu semenii noștri.

A fost o zi foarte specială pentru noi, membrii clubului de teatru social „Anti-

virus”, deoarece a fost primul nostru succes în afara raionului și pentru că organizatorii s-au arătat mulțumiți, promițându-ne și alte invitații. Mândri de reușita noastră și de faptul că am reprezentat cu succes rețeaua Y-PEER, ne-am întors acasă plini de energie pentru începerea campaniei Pro-Sănătatea și pentru pregătirea de Festivalul Teatrului Social la nivel național.

*Mihaela Bucătaru
Y-PEER Focal Point Regional Cuhnești*

PARLAMENTUL TINERILOR – Program Național pentru tineri pe lângă Parlamentul Republicii Moldova

Parlamentul Tinerilor este un program național, coordonat de către Institutul Tineretului Guvernator din RM în parteneriat cu Parlamentul Republicii Moldova, susținut financiar de Fundația Est-Europeană din resursele acordate de Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida/Asdi), Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei și Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).

Programul este realizat pentru a oferi tinerilor oportunitatea de a se manifesta ca lideri și de a participa la procesul de luare a deciziilor la toate nivelele.

Acesta este un for permanent format din 101 de tineri, realeși anual. Grupul țintă îl constituie tineretul din Republica Moldova (inclusiv regiunea Transnistria și UTA Găgăuzia), cu vîrsta cuprinsă între 18-25 de ani, indiferent de sex, religie sau apartenență politică.

În cadrul Parlamentului Tinerilor sunt organizate întâlniri cu toți liderii politici, liderii de fracțiuni, președinții ai comisiilor parlamentare. Tinerii sunt instruiți în comunicare publică, activitate

parlamentară, elaborarea și analiza politicilor publice, liderism, etc. Ei asistă la ședințele plenare ale Parlamentului RM. Pentru o mai bună însușire a funcționării legislativului, tinerii formează fracțiuni, comisii de lucru și simulează activitatea plenară ale Parlamentului RM.

Activitatea Parlamentului Tinerilor constă din trei componente, prima componentă fiind instruirile, o altă componentă reprezintă simularea procedurii legislative și cea de a treia elaborarea și implementarea proiectelor. Rezultatul de bază a acestor activități fiind asistența față de Parlamentul RM, tinerii venind cu propuneri de politici publice pe diferite probleme.

În acest scop, în primele 6 luni ale anului curent tinerii deputați din cadrul

fiecărei comisii au reușit să scrie politici publice la cele mai actuale subiecte, cum ar fi: facilitarea accesului tinerilor familii la locuințe proprii, susținerea procesului de integrare socială a persoanelor cu dizabilități, înlăturarea discrepanțelor din sistemul educațional dintre mediul rural și cel urban.

În contextul concepției de colaborare a Parlamentului cu societatea civilă, Parlamentul Tinerilor analizează proiectele de legi și vine cu propuneri, amendamente și luare de atitudini asupra unui sau altui eveniment politic, social și economic.

Institutul Tineretului Guvernator din Republica Moldova vine cu un mesaj către tinerii din întreaga țară, de a se implica activ în viața socială, prin intermediul Parlamentului Tinerilor, cât și prin intermediul altor programe în derulare. Pentru mai multe detalii despre acest proiect, accesați www.parlamentultinerilor.md.

*Svetlana Toderas
Focal point în rețeaua Y-Peer
Vice-președintele Parlamentului
Tinerilor*

Dilemă adolescentină : Arta fotografică sau jurnalismul?

Sorenela Reniță are 17 ani și este din Chișinău. Pentru al doilea an consecutiv reprezintă Republica Moldova la concursul Experiența Fotografică Internațională a Monumentelor „Patrimoniul cultural - istoric în viziunea tinerilor” susținut de Consiliul European. Lucrările ei au fost recomandate la expoziția internațională, organizată la Palatul Europei, Strasbourg, Franța (Expérience Photographique Internationale des Monuments 2010 / International Heritage Photographic Experience 2010”).

De la vârsta de 7 ani a fost prin excursii, fiind frapată de frumusețea Moldovei, de tot ce înseamnă peisaje și locuri pitorești. „Cred că m-am născut cu rucsacul în spate și cu aparatul de fotografiat la gât” ne-a mărturisit Sorenela.

Cele mai fascinante expediții pe care le-a realizat au fost: „Perlele Prutului” și „Perlele Nistrului” organizate de

Mișcarea Egologistă din Moldova. „Aveam 7 ani atunci. Nici nu prea îmi amintesc toate detaliile, un lucru este sigur: mi-a rămas vie imaginea Toltrelor, un lanț de atoli coralieri, situați în Nord-Vestul Prutului, vechi de aprox. 20 milioane de ani. Tot atunci, încercam să cochetez cu fotografia.

De aparat digital nici nu se pomenea, iar cel pe care îl avea tata, era ceva scump pentru mine. Uneori mi-l încredința”, spune Sorenela.

Despre concursul menționat anterior, eroina noastră a muncit un an de zile,

timp în care a călătorit țara în lung și în lat pentru a surprinde cele mai magice locuri și clipe. Traseul parcurs a fost: Soroca, Vărațic, Chișinău, Orheiul Vechi, Stânca Butești, Pădurea Domnească, Horodiște, etc. Ea e de părere că oamenii noștri nu cunosc frumusețea acestei țări: „Mereu găsim resurse pentru a vizita stațiuni exotice, locuri de peste mări și țări, dar habar nu avem ce comori se ascund aici, în Moldova, pe care ar trebui să le descoperim”.

Pe viitor își dorește o carieră de jurnalist și, probabil, va forma un binom între arta fotografică și profesia scrisului, mai ales că ultima este o tradiție în familia ei. „Conform unei vechi tradiții, când copilul împlinește un an la ziua lui de naștere sau la cumetrie, i se oferă un talger cu mai multe lucruri dintre care trebuie să ia unul singur care i-ar fi decisiv, cică. Eu am ales un pix!” își amintește Sorenela.

În luna septembrie, va pleca pentru a studia în Marea Britanie, în urma a unei burse obținute, acolo va studia timp de un an. „Sindromul pozelor mă va însoți și acolo, ce să-i fac, dacă m-am molipsit!” a spus tânăra împătimită de arta fotografică.

*Iuliana Mămăligă
Studentă anul III,
facultatea Jurnalism
și Științe ale Comunicării USM*

Istoria unei fete de 12 ani

Mihaela, o fetiță de numai 12 ani a aflat cu surprindere că este însărcinată în luna a șaptea. În timpul unei vizite la medicul de familie, cu o durere de rinichi, medicii au constatat că este însărcinată în a șaptea lună. Acest fapt a dus-o pe mama Mihaelei până în pragul disperării, ea chiar încercând să se sinucidă. Tatăl copilului are 23 de ani și este din aceeași localitate cu fetița. A primit vestea în timp ce era la muncă în Rusia, imediat și-a adunat bagajele și a revenit acasă. Tinerii sunt împreună de un an și jumătate. Vestea a pus în gardă și profesorii din liceul în care Mihaela își făcea studiile în clasa a-VI-a. Toți s-au revoltat, cum putea să se întâmple

așa ceva în satul lor. Directorul Adjunct pe Educație din liceul din sat, afirmă că, doar neseriozitatea și incompetența părinților puteau duce la ceea ce s-a întâmplat, faptul că mama și-a lăsat fetița acasă singură să îngrijească de gos-

podărie și frații mai mici, au dus la o așa pată pentru viața de mai departe a fetei. Mihaela dorește să-și continue studiile în aceeași instituție, măcar până în clasa a IX-a, apoi să se căsătorească cu tatăl copilului. Persoanele în vârstă din localitate nu atrag mare atenție acestui caz, pentru ei fiind ceva normal, deoarece pe timpul tinereții lor, domnișoarele se căsătoreau la o așa vârstă fragedă și nașteau copii sănătoși. Medicii spun că în aceste cazuri copiii se nasc sănătoși, dar riscurile sunt mari. La Centrul Mamei și al Copilului din Chișinău, unde a născut Mihaela, în anul curent s-au înregistrat încă cinci cazuri în care au născut minore.

În discuție cu Educatorii de la Egal la Egal

Care sunt efectele negative ale alcoolului asupra sănătății sexuale?

Alcoolul influențează foarte mult asupra sănătății sexuale. Băuturile spirtoase au capacitatea de a inhiba destul de repede capacitatea fiziologică în actul sexual. Hormonii masculini și feminini sunt metabolizați de ficat, iar alcoolul afectează ficatul, în rezultat acesta nu-și îndeplinește funcțiile. Alcoolul scade gradul de lubrifiere la femei, iar raporturile sexuale devin dureroase și neplăcute.

Care sunt efectele negative ale cofeinei asupra sănătății reproductive?

Cofeina influențează asupra sănătății reproductive prin pierderile de sarcină, naștere dificilă, o greutate sub limita normală, infertilitate etc. Toate acestea sunt asociate cu un consum ridicat de cafea. Totuși există prea puține dovezi certe care să arate că un consum moderat de cafea în timpul sarcinii poate influența negativ fătul sau mama. Cu siguranță, nu s-a spus tot ce se putea spune despre consumul de cafea. Sunt necesare mai multe studii pentru a se stabili date concludente. În cazul în care aveți un consum exagerat de cafea, este bine să reduceți cantitatea (o cană de cafea pe zi este mai mult decât suficient).

De ce prezervativele feminine sunt cu mult mai scumpe față de cele masculine, prin ce sunt diferite?

Prezervativul feminin sau femidomul nu-și propune să-l înlocuiască pe cel masculin, ci reprezintă o diversificare a mijloacelor de prevenție, o adaptare la un număr sporit de situații, o alternativă. Este un produs nou mult mai larg pentru a putea proteja interiorul vaginului, probabil de aici vine și diferența de preț. Prezervativul feminin, la fel ca și cel masculin, oferă protecție sigură împotriva ITS și HIV.

Care e procentajul că în urma avortului nu voi mai putea avea copii?

Avortul are atât avantaje, cât și dezavantaje. Noi nu promovăm și nici nu condamnăm avortul - pur și simplu informăm. Un dezavantaj ar fi o posibilă inflamație post-avort a trompelor uterine cu ocluzia (închiderea) acestora. De un procentaj anume al erorilor, care pot apărea în urma unui avort, nu poate fi vorba: to-

tu depinde de organismul potențialei mame și de profesionalismul medicilor.

Care sunt dezavantajele folosirii altor metode de protecție împotriva sarcinii nedorite?

Este o gamă largă de metode de contracepție foarte variată, care oferă fiecărei femei posibilitatea de a alege. Orice metodă de protecție împotriva sarcinii nedorite trebuie consultată cu medicul ginecolog sau cu medicul de familie. Unele dezavantaje ale metodelor de contracepție: nu protejează împotriva bolilor cu transmisie sexuală, inclusiv HIV/SIDA, unele din ele în general, nu sunt recomandate pentru femeile care nu au copii, altele necesită aprovizionare prealabil, altele pot provoca iritație sau alergii.

Care sunt simptomele sifilisului?

Sifilisul are o evoluție în patru stadii, fiecare stadiu având simptome aparte. În cadrul stadiului primar un șancru, de obicei nedureros, apare la locul de pătrundere al bacteriei în corp.

Acesta apare de obicei în 3 săptămâni de la expunere. Persoana infectată este foarte contagioasă în timpul stadiului primar. Șancrul durează 28-42 de zile, după care se vindecă fără tratament, lăsând o cicatrice subțire. Vindecarea șancrului nu înseamnă că persoana respectivă s-a vindecat sau că nu mai este contagioasă. Important este ca sifilisul în stadiul primar poate fi tratat, nu uitați cu cât mai repede mergeți la medic cu atât mai repede vă puteți trata, în ultimul stadiu tratamentul este practic imposibil.

Pagină îngrijită de Svetlana Toderas, Membru Y-PEER

● OPORTUNITĂȚI, ANUNȚURI ●

PARTICIPARE LA FESTIVALUL DE TEATRU SOCIAL

6 NOIEMBRIE 2010

Chișinău, Republica Moldova

La 6 noiembrie 2010 rețeaua internațională de tineri Y-PEER cu susținerea UNFPA, Fondul ONU pentru Populație, în parteneriat cu Ministerul Educației, Ministerul Tineretului și Sportului, organizează Festivalul Național de Teatru Social. În acest context lansăm un apel de participare la Festivalul de Teatru Social către toți tinerii pasionați de Teatrul Social.

Prin intermediul acestui festival se propune prezentarea metodei Educației de la Egal la Egal și anume a Teatrului Social, care presupune transmiterea informației într-un mod interactiv și captivant pentru tineri. Festivalul de Teatru

Social își propune, în acest context, să familiarizeze publicul larg despre existența și eficiența acestei metode de informare și educare, despre posibilitatea utilizării ei în diferite situații, cu diferite grupuri de vârstă.

Festivalul va presupune prezentarea cluburilor/ organizațiilor /echipelor de teatru social din Republica Moldova și prezentarea scenetei pregătite pentru festival.

Se propune ca prezentarea fiecărei echipe să dureze cinci minute, iar prezentarea scenetei – 15 minute. Participanții la Festival vor fi premiați, iar pentru cei mai buni tineri actori vor fi oferite trei premii mari, respectiv premiul I, premiul II și premiul III. Suplimentar, toți participanții vor putea să-și facă cunoscută organizația /clubul de teatru social de unde vin, la fel vor stabili parteneriate cu alte organizații/cluburi din alte raioane.

Evenimentul va fi însoțit și de o minicampanie de promovare, incluzând distribuția unui comunicat de presă și plasarea informației pe cele mai populare site-uri de tineret.

Tinerii interesați să participe la Festival sunt rugați să expedieze formularul de aplicare (Anexa 1) organizatorilor până la data de 15 octombrie 2010, la adresa de e-mail: anna_susarenco@yahoo.com sau prin fax la nr. (22) 214003.

Formularul de aplicare îl găsiți aici:
<http://www.y-peer.md/news/index.html?id=128508306393404021> sau <http://unfpa.md/index.php/ro/nouti/215-tinerii-pasionai-de-teatru-social-sunt-invitati-s-participe-la-festivalul-de-teatru-social-organizat-in-premier-in-moldova.html>

Festivalul de Teatru Social se va axa pe următoarele tematici și domenii de informare:

1. **Sănătatea Reproductivă**, inclusiv prevenirea Infecțiilor cu transmitere sexuală (ITS) și HIV/SIDA, relațiile dintre tineri, pregătirea către viața de familie, responsabilitate pentru viața de familie etc.
2. **Riscurile în perioada de adolescență** (consecințele consumului de alcool, droguri și tutun);
3. **Migrația**, traficul de persoane și consecințele generate;
4. **Drepturile omului**: dreptul la Educația pentru Sănătate, dreptul de a fi tratat egal cu ceilalți și a nu fi discriminat în baza statutului social, a stării de sănătate, precum și dreptul garantat la confidențialitate;
5. **Violența în bază de gen.**

Costurile de transport pentru participanții din afara Chișinăului vor fi acoperite de către organizatori, iar pentru întrebări suplimentare puteți lua legătura cu **Anna Susarenco**, Reprezentant al Rețelei naționale de Educatori de la Egal la Egal (Y-PEER Moldova, tel. 214002, mobil 069271506) sau **Elena Jidobin**, Coordonator Programe în Sănătatea Reprodusei și Tineret UNFPA, (tel. 269227, mobil 068121215).

PARLAMENTUL TINERILOR

îți oferă posibilitatea să obții experiența unui parlamentar!

Cine poate deveni Tânăr Parlamentar?

- **Tinerii activi cu vârsta între 16-25 ani.**
- **Tinerii cu idei pe care doresc să le implementeze în comunitatea lor.**
- **Tinerii care doresc să se implice în viața social-politică.**

Aplică on-line

www.parlamentultinerilor.md
până la 30 septembrie 2010

pentru a avea oportunitatea de a contribui la dezvoltarea ta și a comunității tale.

Nu rata șansa de a interacționa cu deputați, funcționari, persoane publice, cu demnitari de stat, și a obține cunoștințe și experiență pentru cariera proprie!

Buletinul informativ „FĂRĂ TABU” este editat cu sprijinul financiar UNFPA și contribuția membrilor rețelei de educatori de la egal la egal „Y-PEER”. Se distribuie în format electronic.

Editor
Design

Irina Lipcanu
Oleg ZAHARCIUC

Adresa: Casa ONU, Biroul UNFPA,
str. 31 August, 131, et. IV, Chișinău, MD-2012
Tel.: 22.00.45, 21.40.02; fax: 21.40.03
www.unfpa.md